№ 115. მაისის 31, ხუთშაბათი. 1866—1884 მაისის 31, ხუთშაბათი. № 115.

დროება

ბამოდის ყოველ-დღე ოთხშაბათის გარდა.

„დროების“ რედაქცია—სიმოსნოვის ქუჩაზე, ნაზაროვის სახლში, 1-ლი კლასიანი გიმნაზიის უკან.

ხელის მოწერა მიიღების თბილისში, რედაქციაშეგ: ქუთაისში, ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე ძმეფოებისათვის ადრესი: Въ Тифлисъ, въ Редакцію „Дроэбы“.

ფასი: წლით 9 მ., 11 თვით 8 მ. 50 კ.; 10 თვით—8 მ.; 9 თვით—7 მ. 50 კ.; 8 თვით—7 მ.; 7 თვით—6 მ.; 6 თვით—5 მ.; 5 თვით—4 მ. 50 კ.; 4 თვით—4 მ.; 3 თვ.—3 მ.; 2 თვ.—2 მ.; 1 თ.—1 მ.

ფასი განცხადებისა: სტრიქონზე რვა კაპ.; განცხადება მიიღების ქართულს, რუსულს და სხვა ენებზედ.

თუ სპარეობა მოითხოვს, რედაქცია გასწორებს და შემოაკლებს დასაბეჭდად გამოუზავნილ წერილებსა და ეუბნებოდეს წერილების რედაქცია ვერ დაბეჭდავენ ან ვერ.

ცალკე ნომერი „დროებისა“ ღირს 5 კაპეიკი.

„დროების“ ფასი პირველის იანვარსა სიდამ წლის დამლეგამდე 6 მანათი.

ქართველთა-ზოარის ზორა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების მამართველობის მოკანდილობის ანგარიში 1883 წ. მაისის 15-დან 1884 წ. მაისის 15-მდე.

მაისის 27 კვირა-დილით მოხდა საზოგადო ყრილობა «ზერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების» წევრთა ამავე საზოგადოების სამწერლოს დარბაზში. მცირე და არა ვრცელი დარბაზი მალე გაივსო წევრებით, რომელთა ყურადღებას მიიქცია ორმა დიდმა მშვენიერმა სურათმა: შოთა რუსთველისამ და თამარ მეფისამ. უბრალო დარბაზს მდიდრულად ამკობდენ ეს საყურადღებო შემოწირულებანი საზოგადოებისა. შოთა რუსთველის სურათი სამეფოელოს მთავრის-ძემ ნიკოლოზ მინგრელსკემ შემოსწირა საზოგადოებასა, ხოლო თამარ მეფისა— თ. ფას. მაჩაბელმა.

წრეკანელი კრებაზე, ჩვენდა სასიამოვნოდ, უფროო ბლომად დაესწრო საზოგადოება, ვიდრე შარშანდელზე. შარშანდელი ანგარიში საზოგადოებისა კი უფროო ვრცელი იყო, და წარსულის წლის მოკმედობაც საზოგადოებისა ბევრად ფართო და ნაყოფიერი სჩანდა, ვიდრე წრეკანელი. ეს გარემოება აიხსნება, ჩვენის ფიქრით, იმით, რომ შარშანდელ კრების დროს საზოგადოების თავის ქასაში მხოლოდ 8758 მან. და 54 კ. მეტი არა ჰქონდა. ხოლო თუ მივიღებთ

«დროების» ფელეტონი მაისის 31-ს.

ცხელ-ცხელი ამბავები

ამის წინეთ ხმალი უკოლეთ დამარხული და გაჩეერებულიაო!... სჩანს არა სცოდნიათ, რომ ხმლის დამარხვა ჩვენულებად ჰქონდათ ჩვენს მამა-პაპებს...

ვინ იცის, რამდენი ხმალი დამარხულა საქართველოში?!.... მაგრამ უკანასკნელმა ფრთა ი გადმოგეცა მხოლოდ რამოდენიმე სახელი ინ ხმლის-მმარხავებისა. მსენი არიან: ადამ ბუბურაშვილი, ზაალ ბარტაშვილი, Mტია მესხი, Dავით წერეთელი, Dათენა ბოკერიძე და სხვ... ზახეთ რა განსხვავებაა არის მაშინდელ და ახლანდელ ქართველებს შუა!... ვინ იცა გიგებენა, ტკუნელიც რომ ეთქვა, ეს-მეს? ხომ ყოველთვის მოწმეები ვეყოფნენ არ ეყოფილბოდათ, რომ ეთვალთან? მაგრამ რა საჭირო იყო, — ძველი ქართველი დატრაბახებითი შეეფარებოდა ეს არ მიაყენებდა არც თავის-თავს და

№ 115. Mai 31, Donnerstag. 1866—1884 Mai 31, Donnerstag. № 115.

Дроэба

Erscheint jeden Donnerstag ausgenommen Sonntag.

Redaktion „Дроэбы“ Nazarow-Gasse, im Hause des Kaufmann Tschilaschwili, 1-Klasse Gymnasium.

Abonnement nimmt entgegen: Tiflis, Redaktion „Дроэбы“ und Buchhandlung Tschilaschwili. Ausserhalb Tiflis: Jährlich 9 R., 11 Monat 8 R. 50 K.; 10 Monat—8 R.; 9 Monat—7 R. 50 K.; 8 Monat—7 R.; 7 Monat—6 R.; 6 Monat—5 R.; 5 Monat—4 R. 50 K.; 4 Monat—4 R.; 3 Monat—3 R.; 2 Monat—2 R.; 1 Monat—1 R.

Preis einer Nummer „Дроэбы“ 5 Kopeken.

ეს ეს ბოლოს ეს ეს ე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დოვამ საერთოდ უნდა გული ერმალ ჩარჩინონს, რომ ყოველი მისი საქველ-მოქმედო შემოსაწირავი დიდსა და მნიშვნელობით საკმე ეროვნულს საქმეს მოხმარდება.

დანარჩენი სკოლებიც, როგორც მაგ. Ownegoisos (45 შეეფრდი) და ფანარეთისა (34 მოსწავლე, 20 ქალი და 14 ეფა) მხოლოდ მაშინ იწარმოეფენენ კარგად, როდეს სახოგადოების მიერ უფეი შეწირულობით მმართველობას ხელი ეფეხსნება და კანალი აღარ მოუნდება ყოველ გროშზე, რომელსაც იგი ხარჯავს წიგნების სასყიდლად, ან დასაბეჭდად.

მართლაც, ანგარიშში ამ საგან ხედეეს არის ლაპარაკი. აქამომდე მმართველობამ მხოლოდ სამი წიგნი დაბეჭდა, რომელსაც მას ათი და ო�eეკ უნდა დაებეჭდა. ფლეს მას ოთხი თუ ხუთი წიგნი მომზადებული აქეს დასაბეჭდად, მაგრამ შიშით ხელი ეფერ მოუკიდია წარსულის საანგარიშო წლის განმავლობაში, რომ ვაი თუ თავრისთვის ხელის ხლება დაგვჯირეფსო. მაგრამ ამ საქმეში მმართველობის მეტად ძუნწად მოქცეულა, თუ სხვა რამ მიზეზი არ იყო. წიგნების დაუბეჭდველობისა, მაგ. გულ-ეფრილობა ამ ეკარ საქმისადმი, უსარისტობა, მხნეობის სისუსტე და სხვ. ჩვენ ამას იმიტომ ვამბობთ, რომ ეფიგანის წიგნების დაბეჭდეფზე, სახელმძღვანელოების გამოცემაზე დახარჯული ფული დაკარგულად არ უნდა ნათეფალოს და დამბეჭდავს და გამომცემელს, მართალია, ეფერ-ეფრილად, მაგრამ მაინც უკანეე დაუბრუნდება. ჩვენი აზრი მმართველობის დანაშაულობაზე ეფიგანის და სახელმძღვანელოების დაბეჭდვის შესახებ მით უფრო მართალია, რომ ეფელს ფულის მხრით ძალიან გაჭირვებული არა ყოფილა იგი, რომ მას დაეკმაყოფილება ყოველეფეს საეალდებულო, ეფიერთი არა საეალდებულო ხარჯიც გაუსტუმარებია და მაინც შემოსაალის აღუმატებია გასაეალისთვის 1000 მანეთზე კიდეე მეტით.

საოგადოებას სულ ეფლის განმავლობაში ჰქონია შემოსავალი სხვა-დასხვა ეყაოოთგან 3719 მან. 59 კ., გასავალი კი 3918 მან. 16 კ. მაგრამ თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ შემოსავლის სიაში მას არ შეუტანია მის მომგების ერთის ბილეთისაგან მოგებული ფული ოიანეფრეთ 500 (რატომ ერთი 500,000 არ იყო ის დალოცეული!); აგრეთეე თუ მივიღებთ სახეში მმართველის 1883 ელის შემოსავალს წინაარეფის სკოლისას, რომელიც მმართველობას ჯეფ არ მიუღია და არ შეუტანია თავის შემოსავლის სიაში, სახელდ. 250 მან. და ამას გარდა კიდეე მარმარდელ თავისუფალად დარჩენილს ფულს 758 მან., ცხადი იქნება, რომ მმართველობას ბეეძლო თუ სულ-ოდ 1000 მან. არა, 500 და 600 მან. მაინც დაეხარჯა წიგნების დაბეჭდვაზე.

ყველაზე საყურადღებო ალაგი ამ ანგარიშში, რომელიც უეფველად იქცევს ჩვენ ყურადღებას, არის ეფერთაგან შემოსულის ფულის აღრიცხეა და ჯამი. მარმარიდენეეი, რომ ეს ფული სულ 358 მან. და 80 კაპ. შადგენს, მაშინ როდესაც ეფეთრი რიცხვის მიხედულებითი იგი უნდა იყეეს 3500 მან. როგორც ეს რიცხეი ნაჩვენებია მომავალი ეფლის საეარაუდო ანგარიშის აღრიცხეაში, ანუ მოსალოდნელ შემოსავალის ფურცელში.

აქედან ცხადად სჩანს, რა ძლიერი ჩვენ-მი სურეელი შემძლებისამებრ ეკითხოს საქმის შეწყვეტისა, რა ძლიერია ჩვენ-მი ქველ-მოქმედობის გრძნობა და შეწირულობისათვის ყველ-უნდეა. — ამ მხრით, ეგონეს, ჩვენ ჩამოეჩრით არა თუ განათლებულს ხალხს მეროპისას, არამედ სხეფრივ ფრიად ძუნწს და ხელ-მოკეერილ ჩვენ მეზობელს ხომმეზსაც. ჩვენის სახოგადოებას საკულისმიერად ჩვენ მოეკეანდით მრავალ მაგალითს, რომელიც ცხადად ამტკიცებს, რა ძლიერია ქველ-მოქმედობის გრძნობა მეროპაში, თუნდ ისეთ ხალხშიაც, რომ-

ლი კი თეფრმე ეფარს ამბობს... შუა კაცები დაგალიჯარობენ კანდიდატებისათვის ეს ორი-სამი თვეა, სოფლებში, რომ კენჭები მოაგროვონ და ამისათვის აღარასა ზოგავენ. ღმერთმა უშველოს, რომ გული-ბოდილად არ ეკიდებიან და ასე თავ-გამოდებულნი არიან სახოგადო საქმისათვის... მეგები, ეინმემ იფიქროს, რომ ფულისა და ჯამაგირის საქმეა? არა, თქვენ არ დამეხოცებით... ბაბა არ გინახავთ მაგთი ერთეულება და სამსახური სხვადასხვა ასპარეზებზედაც, სადაც სასყიდელი არა არის-რა, თვინერ თავგანწირვისა. ფულისა და ჯამაგირის ანგარიშიი რომ იყოს, ხუთის და ათის ჯამაგირის ოდენს

ეროვნული ბიბლიოთეკა

— ამ გაზაფხულისაკენ რამდენი ოფლი დაღვარა ქართლის გლეხკაცობამ ბორაში ლიახვის შემგროვებლისთვის, მეთხველს კარგად მოგახსენებთ. მაგრამ ვერ გასცარა ამოდენა ხალხის მეშობამან და მაისის 18-ს ლიახვმა უცად გაჭალიჯა შეუზეფ „ლამ“ და „ბაკანა „ხალიანის“. დღეს ალელეებული ლიახვი თურმე ან ადგილსადე მიდის, სადაც უწინ მიდიოდა. ბორის მარჯვის უფროსს ხელმეორედ გაუკეთა ბრძანება და მაისის 25-დამ კიდევ დაუწყეთ მეშობა. მეშობა კიდევ მაღლობა ღმერთისო, გვწერენ ბორიდამ, მაგრამ ზოგიერთნი წვრილი მოხელეები უჯიათად ეკიდებიანო გლეხ-კაცებს. მაისის 25-ს ერთმა ამ ეკაბატონთანგანმა წაიკითა თურმე ლატაკი გლეხკაცი, გვარად მკედლიშელი, მისდგა ჯოხთი, დაუშინა თავ-პირში, ბეტვაში, მერე შესდგა წიხლითი და პირიდამ სისხლი პრუწეენთ...

— ზოგიერნი გვწერენ; „გუშინ ოც-და-რვა რიცხვს, თერმეტ საათზედ, ღამით, სტანციისა ფი ნაეთ სადგურის შუა დაეცენ ჭაეტანთი მიმავალ ჩოლკენერგეზეს, ბაიდეზეროვს და პრაპორშჩიკს მიხაილოვს რვა დაიარაღებული ყარაული. პირველი მძიმედ დასჩრეს და დანარჩენნი კი მსუბუქად. პირველს წაართვეს თორმეტი ათასი მანათი. პოლიციამ მიიღო ფიცხელი განკარგულება, მაგრამ ჯერ-ჯერობით ვერა აღმოაჩინეს რა.

უ ც ხ ო ე თ ი.

ავსტრია. ავსტრიის რეიხსრატსაც, როგორადაც გერმანიისს, ამ თვეში ჰქონია სხვა მმართველობისგან წარდგენილ პროექტზე ჭაბრეკების და ქარხნების მუშათა მდგომარეობის გაუმჯობესების შესახებ. ამ სხვამ სრულ რვა დღეს გასტანა თურმე. რეიხსრატს განსაკუთრებითი ყურადღება მუშა დედა-კაცების და ბავშვების მდგომარეობისთვის მოუქცევია და, სხვათა შორის, გაცხარებული ბაასი ჰქონია იმაზედ, რომ დედა-კაცებს და ბავშვებს შეუმცირდეთ სამუშაო დრო. რაც რვა ღლის განმავლობაში სხდომები ჰქონია რეიხსრატს, ყველაზე შესანიშნავი და საინტერესო სხდომა მაისის 16 (ახ. სტ.) ყოფილა და ამისთვის მკითხველების ყურადღებას ჩვენც ამ სხდომას მივაქცევთ.

ამ დღეს ბაასი პირველად ეაპრობის მინისტრს პინოს დაუწყია. მაგრამ სიტყვაში ის ჯერ იკლავედა თურმე იმაზე, თუ რა დამოკიდებულება აქვს მმართველობას მუშებთან. იმის სიტყვით, როდესაც მმართველობა ადგენდა პალატაში მოხსენებულ პროექტს, სახეში ჰქონდა ეკონომ-განწყობილების დამყარება მუშებისა და პატრონების შუა. მმართველობა მთელი სამი წლის განმავლობაში ნახოგადოებას უსურვებდა, იმედი ჰქონდა, რომ თვით საზოგადოება მიხვდებოდა და შეიგნებდა დედა-კაცების და ბავშვების სამუშაოს დროს შემცირების საკითხებასა, მაგრამ მმართველობა მოსტაუუდა ამაში და სახოგადოებამ არ ითავა ამ საქმის დაწყებადა. ამისათვის მმართველობა იძულებული შეიქმნა თვითონ ეტვირთნა ეს ძნელი საქმე. ხალხი მეტის-მეტად დიდს ჯაფაშია, უზომოდ ბევრს ამუშავებენ პატრონები და უსამართლოდ ხმარობენ მის ძალას

აქვთ რუსეთთან, მაგრამ ჯერ ვერაფერს აუწყეს ამ მოლაპარაკებაზედ. ლორდთა პალატაში გროვნელმა გამოაცხადა, რომ ჯერ ვერაფერს ვერ აცნობებს საფრანგეთთან მოლაპარაკებაზე ეგვიპტის საქმეთა შესახებ; საქმე ჯერ კარგად მიდის; იმედია, მალე გათავდეს და მომავალი შეთანხმება ინგლისს არ შეავიწრო